

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПОСТАНОВИ КМУ № 1176 ВІД 22 ВЕРЕСНЯ 2025 РОКУ

адвокат, радник Асоціації органів місцевого самоврядування Харківської області з питань відновлення та розвитку територіальних громад, експерт з правових питань

Загальні питання надання допомоги для вирішення житлового питання окремим категоріям ВПО, що проживали на ТОТ

Постановою Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2025 р. № 1176 було затверджено Порядок надання допомоги для вирішення житлового питання окремим категоріям внутрішньо переміщених осіб, що проживали на тимчасово окупованій території (далі - Порядок № 1176).

Відповідно до пункту 1 Порядку № 1176 визначає механізм надання допомоги для вирішення житлового питання окремим категоріям внутрішньо переміщених осіб, що проживали на тимчасово окупованій території (далі - допомога).

За змістом абзацу першого пункту 6 Порядку № 1176, Суб'єктами надання адміністративної послуги з розгляду питань щодо надання допомоги є сільська, селищна, міська, районна у місті (у разі її утворення) рада, а також військова адміністрація населеного пункту (далі - уповноважений орган).

З наведених положень Порядку № 1176 вбачається, що допомога є адміністративною послугою та особливим різновидом державної підтримки, яка не є компенсацією або іншим видом державних виплат.

Отримувачі допомоги для вирішення житлового питання окремим категоріям ВПО, що проживали на ТОТ, відповідно до Порядку № 1176

Пунктом 4 Порядку № 1176 визначено поняття отримувачів допомоги, згідно з якою отримувачами допомоги є фізичні особи - громадяни України, які перебувають на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб та перемістилися з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінрозвитку, для яких не визначено дати завершення тимчасової окупації, та належать до однієї із таких категорій:

- учасники бойових дій, визначені пунктами 19-25 частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”;
- особи з інвалідністю внаслідок війни, визначені пунктами 11-16 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”.

З наведених положень пункту 4 Порядку № 1176 вбачається, що для визначення особи як отримувача допомоги слід встановити наявність таких юридично значимих ознак в особи, яка звернулась за отриманням допомоги:

- така особа є громадянином України;
- є внутрішньо переміщеною особою, яка перебуває на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб;
- перемістилася з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінрозвитку, для яких не визначено дати завершення тимчасової окупації;
- є учасником бойових дій, що належить до категорій визначених пунктами 19-25 частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, або особою з інвалідністю внаслідок війни, визначені пунктами 11-16 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”.

Довідково,

Учасниками бойових дій, визначеними пунктами 19-25 частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, є:

- військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані, добровольці Сил територіальної оборони) Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, розвідувальних органів України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, військовослужбовці військових прокуратур, особи рядового та начальницького складу підрозділів оперативного забезпечення зон проведення антитерористичної операції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, поліцейські, особи рядового, начальницького складу, військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної пенітенціарної служби України, особи рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань, особи начальницького складу Національного антикорупційного бюро України, особи, які входили до складу добровольчого формування територіальної громади, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України (*пункт 19 частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*);
- особи, які у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, за умови, що в подальшому такі добровольчі формування були включені до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів (*пункт 20 частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*);

- особи, які у період до 23 лютого 2018 року включно у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення не менше 30 календарних днів, у тому числі за сукупністю днів перебування в районах її проведення, у взаємодії із Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною поліцією, Національною гвардією України, Службою безпеки України та іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами (*пункт 21 частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*);
- члени екіпажів кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків та вертольотів, особи, які, перебуваючи на борту кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків (вертольотів) Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України та Національної гвардії України, Служби безпеки України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, виконували бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями (*пункт 22 частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*);
- співробітники розвідувальних органів України під прикриттям та особи, залучені до конфіденційного співробітництва з розвідувальними органами України і які виконували свої завдання на тимчасово окупованій території України, в районі проведення антитерористичної операції або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, або на інших територіях, де в період виконання цих завдань велися бойові дії (*пункт 23 частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*);
- залучені до конфіденційного співробітництва особи, які брали участь у виконанні завдань руху опору на тимчасово окупованій території України, у районі проведення антитерористичної операції, районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримуванні збройної агресії, або на інших територіях, де в період виконання цих завдань велися воєнні (бойові) дії (*пункт 24 частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*);

- особи, які з 24 лютого по 25 березня 2022 року відповідно до Закону України "Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України" або у складі добровольчих формувань у взаємодії із Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Державною прикордонною службою України, Національною поліцією, Національною гвардією України, Службою безпеки України та іншими утвореними відповідно до закону військовими формуваннями та правоохоронними органами брали участь у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів (*пункт 25 частини першої статті 6 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"*);

Довідково,

Особами з інвалідністю внаслідок війни, визначені пунктами 11-16 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, є:

- особи з інвалідністю з числа військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних, добровольців Сил територіальної оборони) Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, розвідувальних органів України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, військовослужбовців військових прокуратур, осіб рядового та начальницького складу підрозділів оперативного забезпечення зон проведення антитерористичної операції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, поліцейських, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної пенітенціарної служби України, осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань, осіб начальницького складу Національного антикорупційного бюро України, осіб, які входили до складу добровольчого формування територіальної громади, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України та стали особами з інвалідністю внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, а також працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції, до забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, до участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України і стали особами з інвалідністю внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції безпосередньо в районах та у період її проведення, під час забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпечення здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів (*пункт 11 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*).

- особи з інвалідністю з числа осіб, які стали особами з інвалідністю внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, за умови, що в подальшому такі добровольчі формування були включені до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Національної гвардії України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів (*пункт 12 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*);
- особи з інвалідністю з числа осіб, які стали особами з інвалідністю внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, але в подальшому такі добровольчі формування не були включені до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Національної гвардії України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, і виконували завдання антитерористичної операції у взаємодії із Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною поліцією, Національною гвардією України та іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами (*пункт 13 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*);
- особи з інвалідністю з числа осіб, які добровільно забезпечували (або добровільно залучалися до забезпечення) проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (у тому числі здійснювали волонтерську діяльність) та стали особами з інвалідністю внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції, перебуваючи безпосередньо в районах та у період її проведення, під час забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів (*пункт 14 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*);

- особи з інвалідністю з числа осіб, залучених до конфіденційного співробітництва з розвідувальними органами України і які стали інвалідами внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва), одержаних під час виконання своїх завдань на тимчасово окупованій території України, у районі проведення антитерористичної операції або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, або на інших територіях, де в період виконання цих завдань велися бойові дії (*пункт 15 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*);
- особи з інвалідністю з числа осіб, які стали особами з інвалідністю внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, у період дії воєнного стану внаслідок самооборони під час виконання завдань, пов’язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану (*пункт 16 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*).

В той же час, невід'ємною складовою статусу отримувача допомоги для цілей Порядку № 1176 є відсутність обмежень для отримання допомоги, встановлених пунктом 5 Порядку № 1176.

Відповідно до пункту 5 Порядку № 1176, отримувачами допомоги не можуть бути особи:

- 1) до яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи відповідно до Закону України “Про санкції”;
- 2) які мають судимість за вчинення кримінальних правопорушень, передбачених розділом I “Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України” та розділом XX “Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку” Особливої частини Кримінального кодексу України;
- 3) якщо вони та члени їх сім'ї мають у власності об'єкти житлової нерухомості (крім об'єктів житлової нерухомості, кредити на придбання яких забезпечені іпотекою, не погашені);
- 4) якщо вони та члени їх сім'ї отримали грошову компенсацію за належне для отримання жиле приміщення;
- 5) якщо вони та члени їх сім'ї забезпечені житловими приміщеннями для постійного проживання органами державної влади протягом періоду перебування на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб;
- 6) якщо вони та члени їх сім'ї подали заяву про надання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна та/або яким затверджено рішення про надання такої компенсації.

До об'єктів житлової нерухомості отримувача допомоги та членів їх сімей, зазначених у підпунктах 3-6 цього пункту, не належать об'єкти житлової нерухомості, які розташовані на територіях активних бойових дій, територіях активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, або тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінрозвитку, для яких не визначена дата завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації (*абзац восьмий пункту 5 Порядку № 1176*).

Перевірка наявного права власності на об'єкти житлової нерухомості проводиться на підставі відомостей Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (абзац дев'ятий пункту 5 Порядку № 1176). 10

Слід звернути увагу, що навіть за умови відповідності особи ознакам, визначеним пунктом 4 Порядку № 1176, але наявності в неї ознак, передбачених пунктом 5 Порядку № 1176, така особа не може бути отримувачем допомоги відповідно до Порядку № 1176.

Тому для встановлення комісією підстав для отримання допомоги та відповідно факту того що особа, яка звернулась за отриманням допомоги, є отримувачем компенсації для цілей Порядку № 1176, потрібно встановлювати наявність як ознак визначених пунктом 4 Порядку № 1176, так і відсутність в такій особі ознак, передбачених пунктом 5 Порядку № 1176.

Відповідно до підпунктів 1 та 2 пункту 10 Порядку № 1176, ***розгляд заяви про надання допомоги здійснюється комісією та включає встановлення наявності/відсутності підстав для отримання допомоги та збирання документів та/або інформації, необхідних для прийняття рішення про надання допомоги (підпункти 1 та 2 пункту 10 Порядку № 1176).***

А тому можна стверджувати про те, що перевірка та встановлення юридичних ознак отримувача допомоги та відсутності обмежень для отримання допомоги, передбачених пунктом 5 Порядку № 1176, є основним завданням саме комісії.

В той же час, окремими положеннями Порядку № 1176 передбачено попереднє подання/отримання інформації, поданої для отримання допомоги, в тому числі інформації про отримувача компенсації та членів його сім'ї, та її верифікацію іншими суб'єктами.

Першочергово слід зазначити, що відповідно до абзацу вісімнадцятого пункту 8 Порядку № 1176, **для формування заяви через центр надання адміністративних послуг або нотаріуса отримувач допомоги або його представник пред'являє адміністратору центру надання адміністративних послуг або нотаріусу документи, що підтверджують відомості, передбачені абзацами першим - п'ятнадцятим цього пункту.**

Відповідні документи повинні бути подані, зокрема, щодо:

- підтвердження факту взяття отримувача допомоги на облік внутрішньо переміщених осіб;
- підтвердження факту наявності статусу, визначеного пунктом 4 цього Порядку;
- інформації про наявне право власності на об'єкти житлової нерухомості (зокрема на об'єкти житлової нерухомості, кредити на придбання яких забезпечені іпотекою, не погашені);
- інформації про відсутність застосовуваних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів відповідно до Закону України "Про санкції" та судимості за вчинення кримінальних правопорушень, передбачених розділом I "Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України" та розділом XX "Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку" Особливої частини Кримінального кодексу України;
- інформації про відсутність фактів отримання отримувачем допомоги або членами його сім'ї за рахунок бюджетних коштів державної підтримки на будівництво (придбання) об'єктів житлової нерухомості;
- інформації про дотримання вимог, передбачених підпунктами 4-6 пункту 5 цього Порядку.

Пунктом 9 Порядку № 1176, передбачено можливість (у разі технічної реалізації) отримання/підтвердження таких відомостей щодо отримувачів допомоги під час формування заяви засобами Порталу Дія (у разі технічної можливості), зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія):

- з Єдиного державного демографічного реєстру через єдину інформаційну систему МВС - прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), стать, дата та місце народження, серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України або паспорта громадянина України для виїзду за кордон, дата видачі, найменування уповноваженого суб'єкта, що видав паспорт, строк дії паспорта, унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі;
- з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків - реєстраційний номер облікової картки платника податків;
- з Державного реєстру актів цивільного стану громадян - відомості про державну реєстрацію актів цивільного стану;
- з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб та Єдиної інформаційної системи соціальної сфери - підтвердження факту взяття на облік внутрішньо переміщених осіб;
- з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно - щодо наявності прав власності на об'єкти житлової нерухомості отримувача допомоги та членів його сім'ї;
- з інформаційної системи переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, - віднесення території до територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, або тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінрозвитку, для яких не визначена дата завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації;
- з Єдиного державного реєстру ветеранів війни - щодо перевірки відповідності статусів отримувачів допомоги відповідно до пункту 4 цього Порядку.

Додатково, відповідно до абзаців першого-десятого пункту 11 Порядку № 1176, **Мінфін забезпечує верифікацію інформації, зазначеної в заяві про надання допомоги та доданих до неї документів**, згідно з методикою, затвердженою відповідно до частини третьої статті 9 Закону України “Про верифікацію та моніторинг державних виплат”, **шляхом електронної інформаційної взаємодії, зокрема з:**

- Єдиною інформаційною базою даних про внутрішньо переміщених осіб, держателем якої є Мінсоцполітики, - щодо наявності довідки, що підтверджує факт внутрішнього переміщення та взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та зареєстрованого місця проживання на момент звернення за допомогою;
- Державним реєстром санкцій, держателем якого є Апарат Ради національної безпеки і оборони України, - щодо осіб, до яких застосовано санкції відповідно до Закону України “Про санкції”;
- Єдиним реєстром засуджених та осіб, узятих під варту, держателем якого є Мін’юст, - щодо судимості за вчинення кримінальних правопорушень, передбачених розділом I “Злочини проти основ національної безпеки України” та розділом XX “Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку” Особливої частини Кримінального кодексу України;
- Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, держателем якого є Мін’юст, - щодо права власності або припинення права власності на об’єкти житлової нерухомості;
- Державним реєстром актів цивільного стану громадян, держателем якого є Мін’юст, - щодо відомостей про державну реєстрацію актів цивільного стану, необхідних для формування заяви засобами мобільного додатка Порталу Дія (Дія);
- Реєстром пошкодженого та знищеного майна, держателем якого є Мінрозвитку, - щодо поданих заяв про надання компенсації за знищений об’єкт нерухомого майна;
- Єдиним державним демографічним реєстром, розпорядником якого є ДМС, - щодо відомостей про оформлення документів для виїзду за кордон на постійне проживання;
- інформаційною системою переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, власником та розпорядником якої є Мінрозвитку, - щодо даних про території, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окуповані Російською Федерацією, а також про зміну їх статусу;
- іншими державними електронними інформаційними ресурсами.

З огляду на вищевикладене можна стверджувати, що Порядком № 1176 передбачено окремі елементи отримання/підтвердження та верифікації інформації про отримувача допомоги та членів його сім'ї, в той же час основний обов'язок перевірки такої інформації та, за необхідності, її збирання/отримання покладений на комісію.

Загальні питання порядку подання заяв про надання допомоги

Відповідно до абзаців першого-третього пункту 7 Порядку № 1176, ***Заява про надання допомоги подається за вибором отримувача допомоги особисто або його представником в електронній формі:***

- 1) засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (далі - Портал Дія) (у разі технічної можливості), зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія);
- 2) через центр надання адміністративних послуг або нотаріуса (у разі технічної можливості засобами Порталу Дія).

Заява, що подається представником отримувача допомоги, може бути подана виключно через центр надання адміністративних послуг або нотаріуса (абзац четвертий пункту 7 Порядку № 1176).

У разі коли отримувачем допомоги є недієздатна особа, особа, дієздатність якої обмежена, або особа, яка не досягла 18-річного віку, подання заяви про надання допомоги здійснюється одним з її законних представників виключно через центр надання адміністративних послуг або нотаріуса (абзац п'ятий пункту 7 Порядку № 1176).

Відповідно до абзацу десятого пункту 7 Порядку № 1176, ***у разі подання заяви через центр надання адміністративних послуг ідентифікація отримувача допомоги або його представника здійснюється на підставі документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, документа про реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків*** (крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера, повідомили про це відповідному контролюючому органу та мають відповідну відмітку в паспорті громадянина України), ***а також документа, що підтверджує повноваження представника (у разі подання заяви представником).***

Заява в електронній формі у центрі надання адміністративних послуг формується адміністратором центру надання адміністративних послуг засобами Порталу Дія, роздруковується та надається отримувачу допомоги або його представнику для перевірки та підписання, після чого на неї накладається кваліфікований електронний підпис або удосконалений електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, адміністратора центру надання адміністративних послуг (абзац одинадцятий пункту 7 Порядку № 1176).

Сформована та підписана заява в електронній формі засобами Порталу Дія незалежно від обраного способу її подання, передбаченого абзацами другим і третім цього пункту, передається до Реєстру пошкодженого та знищеного майна для опрацювання суб'єктом надання адміністративної послуги (абзац дванадцятий пункту 7 Порядку № 1176).

Заява подається в електронній формі, та повинна містити відомості про отримувача допомоги та членів його сім'ї, визначені абзацами першим-шістнадцятим пункту 8 Порядку № 1176. У разі коли заява подається представником отримувача допомоги, у ній також зазначаються відомості про такого представника, передбачені абзацом другим цього пункту, та реквізити документа, що підтверджує його повноваження здійснювати представництво отримувача допомоги (абзац сімнадцятий пункту 8 Порядку № 1176).

Для формування заяви через центр надання адміністративних послуг або нотаріуса отримувач допомоги або його представник пред'являє адміністратору центру надання адміністративних послуг або нотаріусу документи, що підтверджують відомості, передбачені абзацами першим - п'ятнадцятим цього пункту (абзац вісімнадцятий пункту 8 Порядку № 1176).

Отримувач допомоги несе відповідальність за достовірність даних, які він надає, та зобов'язаний переконатися, що вся інформація, яку він зазначає в заяві, відповідає дійсності (абзац дев'ятнадцятий пункту 8 Порядку № 1176).

Самою постановою Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2025 р. № 1176 надано декілька доручень щодо впровадження механізмів подання заяви про отримання допомоги, зокрема, відповідно до пункту 4 постанови надано доручення Міністерству цифрової трансформації **протягом чотирьох місяців з дня набрання чинності цією постановою забезпечити технічну можливість подання заяви про надання допомоги для вирішення житлового питання окремим категоріям внутрішньо переміщених осіб, що проживали на тимчасово окупованій території, та отримання результату надання такої адміністративної послуги в електронній формі засобами Порталу Дія, зокрема через центр надання адміністративних послуг, нотаріуса (підпункт 3 пункту 4 постанови).**

В той же час відповідно до пункту 3 постанови надано доручення **Міністерству розвитку громад та територій разом з Міністерством цифрової трансформації з дня набрання чинності цією постановою забезпечити технічну можливість електронної інформаційної взаємодії** між Державним реєстром майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Єдиним державним вебпорталом електронних послуг (далі - Портал Дія), зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія), **щодо прийому та реєстрації верифікованих заяв про надання допомоги для вирішення житлового питання окремим категоріям внутрішньо переміщених осіб, що проживали на тимчасово окупованій території, та отримання рішень про надання або відмову в наданні такої допомоги.**

Організаційні засади діяльності ОМС та комісій з розгляду питань щодо надання допомоги для вирішення житлового питання окремим категоріям ВПО, що проживали на ТОТ

Відповідно до абзацу першого пункту 6 Порядку № 1176, суб'єктами надання адміністративної послуги з розгляду питань щодо надання допомоги є сільська, селищна, міська, районна у місті (у разі її утворення) рада, а також військова адміністрація населеного пункту (далі - уповноважений орган).

Отже, **уповноваженим органом** для цілей Порядку № 1176 є сільська, селищна, міська, районна у місті (у разі її утворення) рада, а також військова адміністрація населеного пункту.

Відповідно до абзацу другого пункту 6 Порядку № 1176, *для розгляду питань щодо надання допомоги уповноваженим органом утворюється комісія з розгляду питань щодо надання допомоги для вирішення житлового питання окремим категоріям внутрішньо переміщених осіб, що проживали на тимчасово окупованій території* (далі - комісія).

Комісія є консультативно-дорадчим органом, підзвітним та підконтрольним уповноваженому органу. Уповноважений орган забезпечує дотримання комісією вимог цього Порядку. *Положення про комісію, її персональний склад затверджуються уповноваженим органом (абзац третій, п'ятий пункту 6 Порядку № 1176).*

Порядком № 1176 передбачено певні вимоги до складу комісії та порядку її формування.

За приписами абзацу сьомого пункту 6 Порядку № 1176, **до складу комісії входять представники від уповноваженого органу та громадськості**. Кандидатури від громадськості можуть висуватися міжнародними та громадськими організаціями, зокрема антикорупційними, а в селах та селищах - також фізичними особами. **Кількість представників від громадськості не може бути менше однієї третини загального складу комісії**.

Висунення кандидатур до складу комісії здійснюється протягом п'яти робочих днів з дня прийняття рішення уповноваженим органом про утворення такої комісії, яке розміщується на офіційному веб-сайті уповноваженого органу (за наявності) або оприлюднюється в інший спосіб (абзац шостий пункту 6 Порядку № 1176).

Вимоги до заяви про висунення кандидатури від громадськості до складу комісії визначені абзацами восьмим-дев'ятнадцятим пункту 6 Порядку № 1176.

Перелік кандидатур від уповноваженого органу формується керівником такого уповноваженого органу (абзац двадцять другий пункту 6 Порядку № 1176).

Відповідно до абзацу двадцятого-двадцять першого пункту 6 Порядку № 1176, У разі коли кількість заяв про висунення кандидатури від громадськості перевищує граничну чисельність представників від громадськості, висунуті кандидатури включаються до складу комісії у міру черговості надходження заяв, при цьому особи, які мають більше одного року досвіду роботи у сфері протидії корупції, внутрішнього аудиту чи моніторингу закупівель, мають переважне право на включення до складу комісії. У разі коли не було подано заяв про висунення кандидатур від громадськості або кількість таких заяв є меншою від граничної кількості представників від громадськості, уповноважений орган висуває додаткових представників таким чином, щоб сформувати комісію у складі не менше п'яти осіб. У такому разі не пізніше наступного робочого дня після затвердження персонального складу комісії уповноважений орган публікує повідомлення про продовження строку подання заяв про висунення кандидатур від громадськості та вживає заходів з метою залучення міжнародних та громадських організацій.

Максимальна кількість членів комісії, а також кількість представників від громадськості затверджується уповноваженим органом. Голова, заступник голови, секретар обираються з представників уповноваженого органу на першому засіданні комісії простою більшістю голосів членів комісії шляхом голосування (абзац двадцять третій пункту 6 Порядку № 1176).

Члени комісії зобов'язані вживати заходів до запобігання та врегулювання конфлікту інтересів відповідно до Закону України “Про запобігання корупції”, зокрема, повідомляти про наявність конфлікту інтересів, не брати участі у розгляді, підготовці та прийнятті рішень комісією у разі наявності такого конфлікту (абзац двадцять четвертий пункту 6 Порядку № 1176).

Абзацами двадцять п'ятим-двадцять шостим пункту 6 Порядку № 1176 передбачено можливість покладення функцій комісії на:

- комісію з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені/ пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, утворену відповідно до статті 3 Закону України "Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України" та відповідно до пункту 7 Порядку надання компенсації для відновлення окремих категорій об'єктів нерухомого майна, пошкоджених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, з використанням електронної публічної послуги "єВідновлення", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2023 р. № 381;
- комісію, утворену відповідно до Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 473.

Покладення функцій комісії на комісію з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені/ пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України ***може здійснюватись за рішенням виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її утворення) ради, військової адміністрації населеного пункту щодо покладення на неї таких функцій.***

Покладення функцій комісії на комісію, утворену відповідно до Порядку № 473 може здійснюватись за умови приведення положення про комісію та її складу у відповідність з вимогами цього Порядку.

Загальні функції уповноваженого органу відповідно до Порядку № 1176:

- утворює комісію (*абзац другий пункту 6 Порядку*);
- забезпечує дотримання комісією вимог цього Порядку (*абзац третій пункту 6 Порядку*);
- затверджує положення про комісію, її персональний склад (*абзац п'ятий пункту 6 Порядку*);
- затверджує максимальну кількість членів комісії, а також кількість представників від громадськості (*абзац двадцять третій пункту 6 Порядку*);
- затверджує рішення комісії (*пункт 12 Порядку*).

Загальні питання процедури розгляду заяв про надання допомоги для вирішення житлового питання окремим категоріям ВПО, що проживали на ТОТ

Відповідно до абзаців першого-четвертого пункту 10 Порядку № 1176, *розгляд заяви про надання допомоги здійснюється комісією та включає:*

- 1) встановлення наявності/відсутності підстав для отримання допомоги;
- 2) збирання документів та/або інформації, необхідних для прийняття рішення про надання допомоги;
- 3) прийняття рішення про надання/відмову в наданні допомоги.

Строк розгляду заяви про надання допомоги комісією не може перевищувати 30 календарних днів з дня подання заяви (абзац п'ятий пункту 10 Порядку № 1176).

Згідно з абзацами шостим-восьмим пункту 10 Порядку № 1176, *підставами для відмови в наданні допомоги є:*

- подання заяви про надання допомоги особою, яка не може бути отримувачем допомоги відповідно до цього Порядку або не має повноважень для подання заяви;
- виявлення недостовірних даних, зазначених у заяві про надання допомоги.

Під час розгляду заяви про надання допомоги комісія опрацьовує рекомендації Мінфіну, надані за результатами верифікації інформації, зазначеної в заяві та доданих до неї документах, щодо її відповідності вимогам законодавства, що впливає на визначення права на отримання допомоги отримувачем допомоги, відповідно до Закону України “Про верифікацію та моніторинг державних виплат” (абзац одинадцятий пункту 11 Порядку № 1176).

Комісія отримує програмними засобами Реєстру пошкодженого та знищеного майна протягом п'яти робочих днів з дня подання заяви **рекомендації Мінфіну, надані за результатами верифікації інформації, що міститься в заяві про надання допомоги та доданих до неї документах, щодо її відповідності вимогам законодавства для прийняття рішення про надання/відмову в наданні допомоги.**

Комісія приймає рішення про відмову в наданні допомоги у разі отримання від Мінфіну рекомендацій щодо усунення невідповідностей даних в автоматизованих інформаційних системах, реєстрах, базах даних та/або за результатами додаткової перевірки рекомендацій Мінфіну щодо виявлення невідповідностей, що впливають на визначення права на отримання допомоги (абзаци тринадцятий-чотирнадцятий пункту 11 Порядку № 1176).

Допомога відповідно до цього Порядку надається один раз в розрахунку на одного отримувача допомоги, визначеного пунктом 4 цього Порядку, у сумі 2 млн. гривень шляхом надання житлового ваучера (абзац перший пункту 16 Порядку № 1176).

За приписами пункту 12 Порядку № 1176, **рішення комісії підлягає затвердженню рішенням уповноваженого органу не пізніше ніж через п'ять робочих днів з дня прийняття такого рішення комісією.** Копія рішення комісії, затвердженого рішенням уповноваженого органу, завантажуюється посадовою особою такого уповноваженого органу до Реєстру пошкодженого та знищеного майна не пізніше ніж через п'ять робочих днів із дня його затвердження.

Рішення уповноваженого органу як суб'єкта надання адміністративної послуги можуть бути оскаржені в порядку, визначеному Законом України "Про адміністративну процедуру" або до суду (**пункт 13 Порядку № 1176**).

Засади використання житлового ваучера

Визначення поняття “житловий ваучер” надано в абзаці другому пункту 2 Порядку № 1176, відповідно до якого житловий ваучер це **спеціальний платіжний документ певного номіналу в електронній формі**, що формується і зберігається в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна), який може бути спрямований на фінансування придбання об’єкта житлової нерухомості (у тому числі інвестування/фінансування його будівництва), земельної ділянки, на якій розташовано такий об’єкт, частки у праві власності на таке майно (у тому числі на сплату першого внеску/ погашення платежу за іпотечним кредитом).

За приписами абзаців першого-п’ятого пункту 14 Порядку № 1176, **житловий ваучер формується автоматично програмними засобами Реєстру пошкодженого та знищеного майна на підставі затвердженого уповноваженим органом рішення про надання допомоги** та містить такі відомості:

- відомості про отримувача допомоги;
- статус отримувача допомоги відповідно до пункту 4 цього Порядку;
- розмір допомоги;
- реєстраційний номер житлового ваучера в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна.

Строк дії житлового ваучера становить п’ять років із дня формування в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна (абзац сьомий пункту 14 Порядку № 1176).

Житловий ваучер може бути використаний лише його власником та не може бути відчужений третім особам (абзац другий пункту 16 Порядку № 1176).

Забороняється використовувати житловий ваучер на придбання об’єкта житлової нерухомості у батьків, чоловіка або дружини, дітей, зокрема усиновлених, рідних братів та сестер, баби та діда з боку матері і з боку батька, онуків (абзац п’ятий пункту 21 Порядку № 1176).

Пошук об'єкта житлової нерухомості, вартість, а також умови придбання такого об'єкта узгоджуються отримувачем допомоги з власником або замовником будівництва, кредитором за іпотечним кредитом (абзац перший пункту 21 Порядку № 1176).

Пунктом 20 Порядку № 1176 визначено правила врахування еквіваленту житлового ваучера під час придбання об'єкта житлової нерухомості або у випадку сплати першого внеску/погашення платежу за наявним іпотечним кредитом:

- Під час визначення вартості об'єкта житлової нерухомості, який придбавається з використанням житлового ваучера, або у випадку сплати першого внеску/погашення платежу за наявним іпотечним кредитом не враховуються витрати, пов'язані із сплатою встановлених законодавством податків та обов'язкових платежів.
- У разі коли вартість об'єкта житлової нерухомості, фінансування придбання (інвестування/фінансування будівництва) якого здійснюється з використанням житлового ваучера, або сума першого внеску/погашення платежу за наявним іпотечним кредитом є нижчою за грошову суму, зазначену у житловому ваучері, відомості щодо цієї різниці вносяться нотаріусом до Реєстру пошкодженого та знищеного майна.
- У разі коли вартість об'єкта житлової нерухомості, фінансування придбання (інвестування/фінансування будівництва) або сума першого внеску/погашення платежу за наявним іпотечним кредитом, що здійснюється з використанням житлового ваучера, є вищою за грошову суму, зазначену в житловому ваучері, оплата різниці, що перевищує розмір грошової суми, зазначеної у житловому ваучері, здійснюється отримувачем допомоги самостійно за власний рахунок та/або за рахунок залучення кредитних коштів.

Оплата за проведення оцінки нерухомого майна, за вчинення нотаріальних дій, адміністративний збір за проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, інші обов'язкові податки, збори та платежі не можуть бути оплачені за рахунок наданої допомоги (абзац другий пункту 21 Порядку № 1176).

Згідно з абзацами першим-третім пункту 17 Порядку № 1176, після вибору об'єкта житлової нерухомості або наявного іпотечного кредиту звернення про фінансування подається виконавцю програми за вибором отримувача допомоги особисто або його представником в електронній формі:

- засобами Порталу Дія (у разі технічної можливості), зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія);
- через центр надання адміністративних послуг або нотаріуса (у разі технічної можливості засобами Порталу Дія).

Звернення про фінансування, що подається представником отримувача допомоги, може бути подано виключно через центр надання адміністративних послуг або нотаріуса (*абзац четвертий пункту 17 Порядку № 1176*).

Звернення про фінансування може бути подано спільно отримувачами допомоги, яким належать різні житлові ваучери на загальну суму допомоги, визначену в них, із зазначенням у зверненні відомостей щодо всіх житлових ваучерів (абзац сьомий пункту 17 Порядку № 1176).

Звернення про фінансування для цілей цього Порядку є електронним сервісом формування та подання звернення до виконавця програми засобами Порталу Дія (у разі технічної можливості), зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія). Звернення про фінансування не є заявою на отримання адміністративної послуги (*абзац дев'ятий пункту 17 Порядку № 1176*).

Вимоги до змісту звернення про фінансування та відомості, що зазначаються в ньому, визначені пунктом 18 Порядку № 1176.

Пунктом 19 Порядку № 1176 визначені дії адміністратора центру надання адміністративних послуг та нотаріуса у разі подання звернення про фінансування через нотаріуса або центр надання адміністративних послуг:

- 1) встановлює особу отримувача допомоги та перевіряє повноваження представника такої особи (у разі подання звернення про фінансування представником);
- 2) заповнює звернення про фінансування, яке формується засобами Порталу Дія (у разі технічної можливості);
- 3) видає отримувачу допомоги або його представнику примірник звернення про фінансування з відміткою про його реєстрацію у Реєстрі пошкодженого та знищеного майна із зазначенням реєстраційного номера звернення про фінансування в зазначеному реєстрі.

Звернення про фінансування надходять виконавцю програми на опрацювання автоматично засобами Порталу Дія (у разі технічної можливості) з використанням програмних засобів Реєстру пошкодженого та знищеного майна (абзац восьмий пункту 17 Порядку № 1176).

У разі відсутності у виконавця програми грошових коштів, необхідних для фінансування житлових ваучерів, розгляд звернень про фінансування автоматично зупиняється та поновлюється після надходження грошових коштів на його рахунок у необхідному обсязі. Зупинення/поновлення розгляду звернення про фінансування житлового ваучера здійснюється автоматично з використанням Реєстру пошкодженого та знищеного майна (*пункти 22-23 Порядку № 1176*).

У разі наявності у виконавця програми грошових коштів, необхідних для фінансування житлових ваучерів, отримувачу компенсації надається підтвердження можливості фінансування житлового ваучера.

Відповідно до абзацу першого пункту 24 Порядку № 1176, **підтвердження можливості фінансування житлового ваучера є дійсним протягом 60 календарних днів із дня прийняття рішення про надання отримувачу допомоги такого підтвердження. На зазначений період грошові кошти в розмірі допомоги, що визначені у відповідному житловому ваучері, резервуються.**

Після закінчення строку, визначеного в абзаці першому цього пункту, у разі, коли отримувач допомоги не виконав подальших дій, відповідно до вимог цього Порядку вважається, що звернення про фінансування житлового ваучера відкликано. При цьому отримувач допомоги може повторно подати до виконавця програми звернення про фінансування (абзац другий пункту 24 Порядку № 1176).

Договір про придбання об'єкта житлової нерухомості з використанням житлового ваучера (далі - договір про придбання об'єкта житлової нерухомості), іпотечний договір та договір про внесення змін до іпотечного договору з використанням житлового ваучера підлягає нотаріальному посвідченню - *пункт 25 Порядку № 1176.*

Пунктами 26 та 27 Порядку № 1176 визначені вимоги до нотаріуса здійснити перевірку певної інформації перед нотаріальним посвідченням договору про придбання об'єкта житлової нерухомості.

Вимоги до умов та відомостей договору про придбання об'єкта житлової нерухомості визначені пунктами 28 та 29 Порядку № 1176.

Відповідно до вимог підпункту 1 пункту 30 Порядку № 1176, **нотаріус одночасно з посвідченням договору про придбання об'єкта житлової нерухомості накладає заборону відчуження об'єкта житлової нерухомості, що придбавається з використанням житлового ваучера, строком на п'ять років.**

Відповідно до пункту 31 Порядку № 1176, виконавець програми здійснює перерахування грошових коштів на поточні рахунки продавців об'єктів житлової нерухомості, зазначених у договорі про придбання об'єктів житлової нерухомості, або поточні рахунки кредиторів за іпотечним кредитом, зазначених у кредитному договорі, згідно з переліком, сформованим програмними засобами Реєстру пошкодженого та знищеного майна на підставі інформації, зазначеної у підпункті 2 пункту 30 цього Порядку, та інформації щодо переходу права власності на об'єкт житлової нерухомості, фінансування придбання якого здійснюється відповідно до цього Порядку, що надходить до Реєстру пошкодженого та знищеного майна шляхом електронної інформаційної взаємодії.

Виконавець програми контролює зарахування грошових коштів на поточний рахунок продавця об'єкта житлової нерухомості або кредитора за іпотечним кредитом. Інформація щодо зарахування грошових коштів на поточний рахунок продавців об'єктів житлової нерухомості або кредитора за іпотечним кредитом та відомості про використання житлових ваучерів відображається в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна шляхом електронної інформаційної взаємодії з інформаційно-комунікаційними системами та публічними електронними реєстрами органів державної влади (пункт 32 Порядку № 1176).

Згідно з пунктом 33 Порядку № 1176, ***у разі виявлення факту нецільового використання допомоги отримувач допомоги несе відповідальність за нецільове використання допомоги та має повернути її у повному обсязі добровільно або за рішенням суду.***

Дякую за увагу!